

Artikelencluster: Werken in teamverband

Gerben Heitink, *Werken in teamverband: noodzaak, mogelijkheden en kansen*

Hans Siemerink, *Parochiepastoraat en het werken in een team van pastores*

Jan Bruin, *Teamverband en kerkorde*

Cees Waardenburg, *Het proces van teamvorming nader bekeken*

Rainer Wahl & Evert van Leersum, *Het ambt van predikant in teamverband. Modellen, metaforen en hun effecten op teamwerk*

Zowel in SoW-gemeenten als in rooms-katholieke parochies in Nederland wordt de noodzaak van samenwerking van pastores als steeds dringender ervaren. En met name de laatste jaren komen allerlei vormen van meer of minder intense samenwerking van de grond. Naar de mate de samenwerking, in organisatorisch-structurele zin, 'serieuzer' wordt en minder vrijblijvend dan voorheen veelal het geval was, naar die mate zijn de gevolgen voor het zelfverstaan van de (plaatselijke) geloofsgemeenschappen, parochies en gemeentes, ingrijpend tot zeer ingrijpend. Zoals ook voor elke individuele pastorale professional – predikant, priester, pastoraal werkende – nieuwe organisatievormen van het pastoraat zeer ingrijpend zijn. De beleving en de waardering van allerlei ontwikkelingen in deze zijn dan ook zeer verschillend. Zowel maatschappijvisie en kerkbeeld, als ambtsopvatting, persoonlijke competenties en persoonlijke ambities spelen daarbij een rol.

Het leek de redactie van belang om aan deze ontwikkelingen aandacht te besteden. We hebben gekozen voor de vorm van een uitgebreid artikelencluster. Belangrijke vragen die in de verschillende artikelen van het cluster een rol spelen, zijn de volgende.

Welke zijn de aanleidingen en oorzaken voor het verschijnsel dat zowel in protestante gemeenten als in rooms-katholieke parochies steeds vaker naar intensere vormen van samenwerking tussen ambtsdragers en andere professionele pastores wordt gezocht, dan wel moet worden gezocht? Welke zijn feitelijke vormen van samenwerking van pastores? Hoe kunnen deze worden gewaardeerd, zowel vanuit een bestuurlijk beleidsmatig perspectief als vanuit het perspectief van de pastorale 'professionals' zelf? Welke zijn de risico's en kansen vanuit ecclesiologisch en ambtstheologisch perspectief? Welke zijn, vanuit een kerkordelijk/kerkjuridisch perspectief, mogelijke haken en ogen aan allerlei ontwikkelingen? Welke zijn belangrijke aandachtspunten (of risico's indien er géén aandacht aan wordt besteed!) wanneer pastores – daartoe gedwongen, dan wel aangezet of uitgedaagd door aan hen externe 'situaties' als een bisdom, een bestuur, een classis, etc. – zich de facto in een proces van nauwere samenwerking begeven?

Deze vragen hebben als uitgangspunt gegolden voor de verschillende bijdragen van het cluster. Het betekent niet dat op alle vragen een definitief of een volledig antwoord is gegeven. Daarvoor zijn de ontwikkelingen nog te zeer in volle gang.

In de periode dat binnen de redactie de contouren van een artikelencluster 'Werken in teamverband' handen en voeten begonnen te krijgen, werd in het kader van de VPGKN (Vereniging van Predikanten van de Gereformeerde Kerken in Nederland) een predikantenconferentie voorbereid (7 oktober 2003) met als thema 'Werken in teamverband – verkenning van de randvoorwaarden'. Vanuit de redactie is met de organisatoren van de conferentie in een vroegtijdig stadium contact opgenomen en is afgesproken dat inleiders op de conferentie, in het verlengde van hun bijdrage op deze conferentie, een artikel voor het cluster 'Werken in teamverband' zouden schrijven. Vandaar dat er in het cluster meer artikelen zijn

die ingaan op de situatie in de protestantse gemeenten dan op die in rooms-katholieke parochies.

De redactie hoopt dat de verschillende artikelen een bijdrage zullen leveren aan het proces van voortgaande samenwerking en teamvorming, zowel op het persoonlijke (micro)niveau van de individuele pastores, als op het mesoniveau van de gemeenten en parochies en het macroniveau van de PKN en van de bisdommen in Nederland.

Wat de overige artikelen betreft, presenteren wij u eerst een bijdrage van Sake Stoppels, waarin hij een geordend en overzicht geeft van de bijdrage van Jan Hendriks aan de theorievorming over gemeenteopbouw én van de kritische reacties die deze bijdrage heeft opgeroepen.

Daarna volgt een literatuurbericht waarin Harry Stroeken een aantal recente godsdienstpsychologische publicaties, voorzien van zijn commentaar, aan u presenteert.

Overige artikelen

Sake Stoppels, *De gemeenteopbouwtheorie van Jan Hendriks in discussie*

Harry Stroeken, *Literatuuroverzicht godsdienstpsychologie*